

แผนแม่บทชุมชน บ้านฝายหิน หมู่ ๔

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙
ตำบลวังหินลาด
อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

คำนำ

แผนแม่บทชุมชนฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยวิธีการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนของชุมชน มีการนำปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนตลอดจนความต้องการที่ชุมชนต้องการให้เป็นและเกิดขึ้นในหมู่บ้าน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การยกย่อง การประชาสัมพันธ์ การนำไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลสรุปทบทวน จากกระบวนการดังกล่าว ทำให้แผนแม่บทเป็นแผนที่เกิดจากการจัดการและเรียนรู้ของคนในชุมชน โดยสมาชิกร่วมกันคิด ร่วมกันค้นหา เรียนรู้ ร่วมกันกำหนดกิจกรรม พร้อมทั้งดำเนินการตามแผน โดยที่หน่วยงานต่างๆภายนอก เป็นเพียงคอยให้การสนับสนุนเสริมทั้งทางความรู้ และทรัพยากรอื่นๆ เป้าหมายของการทำแผนแม่บทชุมชนอยู่ที่การให้สมาชิก “ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ”

การจัดทำแผนแม่บทชุมชนในครั้งนี้ถือเป็นก้าวแรกของชุมชนที่จะสามารถกำหนดแนวคิดตลอดจนวิธีการดำเนินการ ซึ่งมีความเป็นอิสระ และเป็นความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

ภายในเอกสารฉบับนี้ประกอบไปด้วยคำขวัญของหมู่บ้าน วิสัยทัศน์จุดมุ่งหมายที่ชุมชนต้องการให้บรรลุกิจกรรมที่จะดำเนินการ หวังว่าเอกสารการจัดทำแผนแม่บทชุมชนฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยสำหรับชุมชนหรือผู้ที่สนใจในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านต่อไปในอนาคต

สุดท้ายนี้ก็ขอขอบคุณชาวบ้านฝ่ายหินทุกท่านที่ได้ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทชุมชนบ้านฝ่ายหิน

สารบัญ

หน้า

๑.	บทนำ	4
๒.	คำขวัญหมู่บ้าน/วิสัยทัศน์	4
๓.	สภาพทั่วไปของชุมชน	6
	- ประวัติ	
	- สภาพทั่วไป	
	- อาณาเขต	
	- การปกครอง	
	- จำนวนหลังคาเรือน	
	- ด้านเศรษฐกิจ	
	- ด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรม	
๔.	ศักยภาพชุมชน	8
	- ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	
	- ข้อมูลการศึกษา	
	- โครงสร้างพื้นฐาน	
	- ข้อมูลผู้มีความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ	
	- กลุ่มในชุมชน	
	- สถาบัน/องค์กรในชุมชน	
	- ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน	
	- ศักยภาพด้านผู้นำในชุมชน	
5.	เศรษฐกิจในชุมชน	10
	- รายได้	
	- หนี้สิน	
	- รายจ่าย	
6.	สังคม	10
	- องค์กรที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชน	
	- หน่วยงานที่สนับสนุน	
7.	การวิเคราะห์ชุมชน/สังเคราะห์ข้อมูล	11
	- การวิเคราะห์จุดแข็งของหมู่บ้าน	
	- การวิเคราะห์จุดอ่อน	
	- สิ่งที่ชุมชนต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น	
	- ปัญหาของชุมชน	
8.	โครงการกิจกรรม	16

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ลักษณะของแผนชุมชน

แผนแม่บทชุมชน เป็นแผนยกระดับคุณภาพชีวิตของปวงชนชาวไทยให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน เป็นรูปธรรมในการพัฒนาที่คนเป็นศูนย์กลาง ไม่ได้เน้นตัวเงินหรือวัตถุ แต่แผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ มุ่งเน้นยกระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา แก้ไขปัญหาให้ท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองร่วมกับหน่วยงานรัฐในพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แผนงาน โครงการพัฒนาชุมชนที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ตำบลวังหินลาด และยังเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการจัดการแก้ปัญหาและเป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหินลาดต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การจัดทำแผนแม่บทชุมชน

- ๑) เป็นการยกระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
- ๒) เป็นเครื่องมือในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

๑.๓ ขั้นตอนในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน

- ๑) การเตรียมพื้นที่และการเตรียมทีมงาน
 - การเตรียมพื้นที่
 - การเตรียมทีมงานและวิทยากร
- ๒) เวทีการสร้างความเข้าใจกับคณะทำงานแผนแม่บทระดับตำบล
- ๓) การสำรวจและรวบรวมข้อมูลชุมชน
- ๔) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน
- ๕) การยกร่างแผนแม่บทชุมชน
- ๖) การประชาพิจารณ์แผนแม่บทชุมชน
- ๗) การนำไปสู่การปฏิบัติ
- ๘) การติดตามประเมินผลและการสรุปทบทวน

๑.๔ ประโยชน์การทำแผนแม่บทชุมชน

การจัดทำแผนแม่บทชุมชน เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบครอบให้เห็นถึงการเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในแง่สนับสนุนและส่วนที่เป็นอุปสรรคต่อกันเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสาธารณะ

คำขวัญหมู่บ้านฝายหิน

“ฝายหินถิ่นใบเสมา สภาศูนย์วัฒนธรรมตำบล
 ผู้คนอ่อนน้อมกิริยา งามตาสระฝายใหม่
 ชุมชนท่า่งไถลยาเสพติด”

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์การพัฒนาหมู่บ้านฝายหิน

“ ชุมชนน่าอยู่ ผู้คนมีการศึกษา นำพาเกษตรกรรมยั่งยืน
 ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม อ่อนน้อมกิริยา สภาวัฒนธรรมตำบลแหล่ง
 ท่องเที่ยว “

**แผนชุมชนบ้านฝายหิน หมู่ที่ ๔ ตำบลวังหินลาด
อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

ประวัติศาสตร์ชุมชน

บ้านฝายหิน หมู่ ๔ ก่อตั้งเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๓๕ นับถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๑๑๖ ปี ผู้อพยพมาตั้งบ้านเรือนส่วนมากมาจากบ้านโนนชาติ ตำบลโนนหัน อำเภอชุมแพ โดยครั้งแรกพากันมาตั้งบ้านเรือน จำนวน ๗ ครอบครัว มาก่อนหลังกันไม่มากนัก เรียงตามลำดับอาวุโสดังนี้ คือ

ครอบครัวที่ ๑	คือ	พ่อตุ้มมา	แม่ตุ้มผ	งามลี
ครอบครัวที่ ๒	คือ	พ่อตุ้มชา	แม่เวียน	บัวฮองแสง
ครอบครัวที่ ๓	คือ	พ่อตุ้มทา	แม่ตุ้มมูล	น้อยมูล
ครอบครัวที่ ๔	คือ	พ่อตุ้มญา	แม่ตุ้มไล่	ลาดี
ครอบครัวที่ ๕	คือ	พ่อตุ้มคุด	แม่ตุ้มสี	สีแสงน้อย
ครอบครัวที่ ๖	คือ	พ่อตุ้มประแดงศรี	แม่ตุ้มชา	ด้วงอ่อน
ครอบครัวที่ ๗	คือ	พ่อตุ้มตัน	แม่ตุ้มแก้ว	นาคมี

ฝายหิน เมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านชาวบ้านได้ใช้น้ำในการอุปโภค บริโภค ลักษณะเป็นก้อนหินใหญ่ก้อนลำห้วยเอาไว้ ปัจจุบันเป็นฝายกั้นน้ำ เพื่อมิให้น้ำไหลผ่านเขื่อนของนายสายใจ หนันมา และนางคำมี มีเทพ ด้วย การเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก จึงทำให้ฝายหินเป็นฝายเล็กๆ ในปัจจุบัน ปัจจุบันมีเนื้อที่หมู่บ้านประมาณ ๑๐๐ ไร่ พื้นที่ทางการเกษตรประมาณ ๑,๒๐๐ ไร่ สถานที่ตั้งหมู่บ้านในปัจจุบันในอดีตเป็นป่าช้า เพราะพบหลุมศพมากมาย เช่น ขุดหลุมปลูกบ้าน ขุดจะปลูกต้นไม้ หลุมศพส่วนมากลึกไม่เกิน ๑ เมตร คงจะเป็นเพราะน้ำไหลเซาะหน้าดินออกไปมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ลาดเอียง ไม่เหมือนกับที่แหล่งโบราณสถานบ้านโนนเมือง ตำบลชุมแพ ซึ่งเป็นพื้นที่ราบต่ำ ดินจึงทับถมหนาขึ้นทำให้หลุมศพที่พบในสถานโบราณบ้านโนนเมืองนั้นอยู่ลึกมาก ๒- ๓ เมตร

เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ คือ ได้มีชาวบ้านได้พบใบเสมาขนาดใหญ่บริเวณดอนตาปู่ คาดว่ามีอายุหลายพันปี ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของวัดโนนศิลา

บ้านฝายหิน มีผู้ใหญ่บ้านปกครองหมู่บ้านคนแรก คือ นายตัน นาคมี เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๙

สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปเป็นที่สูงทางทิศใต้ ลาดเอียงไปทางทิศเหนือ ลักษณะดินทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายไม่อุ้มน้ำ มีพื้นที่อยู่อาศัย ๑๐๐ ไร่ และพื้นที่ทางการเกษตร ๑,๒๐๐ ไร่ พื้นที่สาธารณะ ๕๑ ไร่

อาณาเขต / การปกครอง

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรด	บ้านหนองทอง หมู่ที่ ๑๑ ตำบลวังหินลาด
ทิศใต้	จรด	บ้านโนนทองกลาง หมู่ที่ ๒ ตำบลหนองไผ่
ทิศตะวันออก	จรด	บ้านนาดี หมู่ที่ ๙ ตำบลวังหินลาด
ทิศตะวันตก	จรด	บ้านโป่งแห้ง หมู่ที่ ๕ ตำบลวังหินลาด

การปกครอง

ผู้ใหญ่บ้านจากอดีตจนถึงปัจจุบันที่ทำการปกครองหมู่บ้าน มีดังนี้

๑. นายตัน คำมี พ.ศ. ๒๔๓๙ - ๒๔๗๕
๒. นายสวน หนูนอ พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๕๑๓
๓. นายพอง สุทธิผ่าน พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๖
๔. นายสุบิน พิมพ์ภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗
๕. นายหยาด ภิญโยพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๖
๖. นายสมัย เกาหลง พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๒๘
๗. นายสง่า ลาดี พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๔๑
๘. นายคำสิงห์ แพ่งศรีสาร พ.ศ. ๒๕๔๑ - พ.ศ. ๒๕๕๑
๙. นายทองม้วน โคตรโย พ.ศ. ๒๕๕๑ - ปัจจุบัน

มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ๒ คน คือ

๑. นายพัชระ ไชยสุรินทร์
๒. นายประเทือง สอนคาม

การปกครองในหมู่บ้านยังแบ่งออกเป็นคุ้มต่าง ๆ จำนวน ๔ คุ้ม โดยมีประธานคุ้มและคณะกรรมการคุ้มเป็นผู้ดูแลสมาชิกภายในคุ้ม ดังนี้

๑. คุ้มเพลินพัฒนา ประธานคุ้ม นายวิฑูร แก้วสาทร
๒. คุ้มวัฒนธรรม ประธานคุ้ม นายสมหมาย เจริญสุข
๓. คุ้มบึงสวรรค์ ประธานคุ้ม นายบุญชู วงษ์รินยอง
๔. คุ้มโชคเจริญ ประธานคุ้ม นายหนูพร ด้วงอ่อน

จำนวนหลังคาเรือน / ประชากร

หมู่บ้านฝายหิน หมู่ ๔ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 150 ครัวเรือน จำนวนประชากร ๕94 คน เป็นชาย ๒99 คน หญิง ๒95 คน

ด้านเศรษฐกิจ

บ้านฝายหิน มีการประกอบอาชีพการทำนาเป็นหลัก และทำนาได้เพียงปีละ ๑ ครั้ง เนื่องจากสภาพแหล่งดินไม่อุ้มน้ำ ประกอบกับสภาพแห้งแล้ง การปลูกพืชอื่น ๆ เช่น พริก ถั่ว ปลูกได้ปีละ ๑ ครั้ง อาชีพเสริม จะเป็นอาชีพการรับจ้าง เช่น งานก่อสร้างที่กรุงเทพมหานคร รับจ้างตัดอ้อยที่ต่างจังหวัด เช่น กำแพงเพชร กาญจนบุรี

ด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรม

ภายในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเป็นกันเองและยอมรับสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละครอบครัว ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน ได้รับการดูแลไม่มีการถูกทอดทิ้ง

ประเพณี วัฒนธรรม มีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น การจัดกิจกรรมงานบุญประเพณีต่าง ๆ เป็นประจำ และมีกลุ่มร้องสรภัญญะในหมู่บ้าน

การศาสนา ชาวบ้านฝายหินนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท มีวัดประจำหมู่บ้าน ๑ วัด คือ วัดโนนศิลา โดยมีพระครูสุตสารพิมล เป็นเจ้าอาวาส มีพระจำพรรษา ๑๑ รูป และภายในวัดได้มีการขุดพบใบเสมาโบราณ อายุประมาณ ๑,๔๐๐ ปี

นอกจากนี้ในหมู่บ้านยังมีกลุ่มขับเคลื่อนราษฎร จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๖ คน

๒. ศักยภาพของชุมชน

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ มีอาชีพด้านการเกษตร อาชีพหลักของประชาชน ได้แก่ การทำนา อาชีพเสริม คือ การรับจ้างทั่วไป (จำนวน ๒๖ ครครัวเรือน) ส่วนมากเป็นการรับจ้างตัดอ้อยที่ต่างจังหวัด ทำงานก่อสร้างที่กรุงเทพฯ การปลูกพืช เช่น พริก ประมาณ ๑๐ ครครัวเรือน และการรวมกลุ่มทำขนมดอกจอก สมาชิกประมาณ ๒๐ ครครัวเรือน

ข้อมูลด้านการศึกษา

ข้อมูลด้านการศึกษาของประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สามารถอ่านออกเขียนได้ บ้านฝ่ายหินไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน แต่ได้มีการออกไปศึกษาร่วมกับบ้านหนองทุ่ม หมู่ ๒ และบ้านหนองทอง หมู่ ๑๑ ที่โรงเรียนฝ่ายหินหนองทุ่มหนองทองศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปัจจุบันผู้ปกครองเริ่มเห็นความสำคัญทางการศึกษา และได้ส่งบุตรหลานได้เข้าเรียนในระดับที่สูงขึ้น

โครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม ในหมู่บ้านมีเส้นทางสายหลัก ซึ่งเป็นถนนลาดยางเชื่อมผ่านระหว่างหมู่บ้าน และเป็นเส้นทางไปยังตัวอำเภอค่อนข้างสะดวก ภายในหมู่บ้านก็จะมีทั้งถนนคอนกรีตตามซอยต่างๆ และบางส่วนยังเป็นถนนลูกรัง มีรถยนต์โดยสารประจำทางวิ่งผ่านหมู่บ้านไปยังตัวอำเภอ

การไฟฟ้า ในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง

ประปา มีระบบน้ำประปาใช้ภายในหมู่บ้าน

ระบบโทรคมนาคม ในหมู่บ้านมีตู้โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน ๔ แห่ง

ข้อมูลผู้มีความรู้ / ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ

๑. พระครูสุตตสารพิมล เจ้าอาวาสวัดโนนศิลา มีความรู้ด้านการเทศน์แหล่อีสาน และบทประพันธ์ วรรณกรรมต่าง ๆ หลายเรื่อง เช่น เทศน์แหล่เรื่อง เวสสันดรชาดก สุวรรณสามชาดก
๒. นายยาน ไกรพลผู้มีความรู้ความสามารถด้านการเป่าแคนทึม , เป่าผี
๓. นายเสมียน จ้อยภูเขียว ผู้มีความรู้ความสามารถด้านสุขวิทย การเป่าแคน การทำบั้งไฟ และการจักสาน
๔. นางพุดทา ไวจำปา ผู้มีความรู้ความสามารถด้านเป่าน้ำร้อนลวก

กลุ่มในชุมชน

บ้าน	กลุ่มอาชีพ (ในหมู่บ้านตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน)	ประธานกลุ่ม
ฝายหิน หมู่ ๔	กลุ่มส่งเสริมอาชีพทำดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มส่งเสริมทำขนมบ้านฝายหิน กลุ่มเลี้ยงกระบือบ้านฝายหิน กลุ่มเย็บผ้าบ้านฝายหิน	นางพิศมัย จรรยา นางสุพรรณิ ไชยสุรินทร์ นายประสิทธิ์ ลาดี นางหยาด ภินโยพันธ์

สถาบัน / องค์กรในชุมชน

ด้านการศึกษา มีโรงเรียน จำนวน ๑ แห่ง คือ ที่โรงเรียนฝายหินหนองพุ่มหนองทองศึกษา (ใ้ร่วมกับหมู่ที่ ๒ ,๑๑ ต.วังหินลาด) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๑ แห่ง

ด้านสถาบันและองค์กรศาสนา วัด ๑ แห่ง คือ วัดโนนศิลา

ด้านสาธารณสุข มี อสม. ประจำหมู่บ้าน

ด้านอาสาสมัคร มีคณะกรรมการกลุ่มสตรี ๑ กลุ่ม อาสาพัฒนาชุมชน ๔ คน กลุ่มประชาคม อปพร. ประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	ที่สาธารณะ		แหล่งน้ำ	
	ชื่อ	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	ชื่อ	ขนาดพื้นที่ (ไร่)
บ้านฝายหิน	-ป่าช้าสาธารณะ	๓๐	-หนองน้ำสาธารณะ	๙
	-ลานกีฬา	๖	ฝายใหม่	
	หมู่บ้าน		-ลำห้วยวังกกแพง	๑๔
	-ที่โรงเรียนเก่า	๕	ตอนล่าง	
	-โนนคู ที่สามารถ กลางหมู่บ้าน	๓๐ ตารางวา		

ศักยภาพด้านผู้นำในชุมชน

๑. ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๑ คน
๒. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๒ คน
๓. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ คน
๔. ผู้นำด้านอื่น ๆ เช่น ประธาน อสม. ประธานกลุ่มสตรี ประธานกองทุนหมู่บ้าน อาสาสมัคร อปพร. ประธานกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยว

บ้านฝายหินมีโบราณสถานที่สำคัญทางศาสนา เนื่องได้มีการขุดพบใบเสมาโบราณภายในวัดโนนศิลา โดยพบใบที่สมบูรณ์ จำนวน ๒ ใบ และเก็บรักษาไว้ในศาลาวัด ส่วนใบที่ไม่สมบูรณ์คงรักษาสภาพไว้ในบริเวณวัด จากการสำรวจพบว่าเป็นใบเสมาที่มีอายุประมาณ ๑,๔๐๐ ปี จารึกเป็นภาษามอญโบราณ อักษรปัลลวะ

๓. เศรษฐกิจชุมชน

รายได้

รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ มีรายได้มาจากการทำนา การเลี้ยงสัตว์ การรับจ้างทั่วไป การปลูกพืช-ไม้ผล และการหาผลผลิตจากป่าตามฤดูกาลไปจำหน่าย โดยจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี ๒๕๕๔ ประชาชนบ้านฝายหิน หมู่ ๔ มีรายได้เฉลี่ยต่อคน / ปี จำนวนคนละ ๓๕,๔๕๑.๖๖ บาท

รายจ่าย

รายจ่ายที่สำคัญในครัวเรือน จะมีรายจ่ายประจำดังนี้

- รายจ่ายด้านค่าใช้จ่ายในการครองชีพประจำวัน / ค่าอุปโภค – บริโภค
- รายจ่ายด้านการศึกษาบุตร
- รายจ่ายด้านค่ารักษาโรค
- รายจ่ายการประกอบอาชีพ
- รายจ่ายค่าการเลี้ยงโรค / ค่ากิจกรรมงานบุญประเพณีต่างๆ

หนี้สิน

ภาวะหนี้สินในหมู่บ้าน ประชาชนได้มีการกู้ยืมเงินแหล่งเงินทุนทั้งในและนอกชุมชน เพื่อมาประกอบอาชีพและใช้จ่ายในครัวเรือน

แหล่งเงินทุน ในหมู่บ้าน เช่น กองทุนหมู่บ้าน , กองทุน กข.คจ. , กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แหล่งเงินทุนนอกหมู่บ้าน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ธนาคารออมสิน

๔. สังคม

องค์กรที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชน

๑. กลุ่มผู้นำชุมชน / กลุ่มอาสาสมัครในหมู่บ้าน
๒. กองทุนกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้าน

หน่วยงานสนับสนุน

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลวังหินลาด
๒. หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอชุมแพ สำนักงานเกษตรอำเภอชุมแพ สาธารณสุขอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ กรมการปกครอง ศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอชุมแพโรงพยาบาลชุมแพ กาชาดอำเภอชุมแพ เป็นต้น

ส่วนที่ ๒
การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. จุดแข็งของชุมชน
๒. จุดอ่อนของชุมชน
๓. สิ่งที่ชุมชนต้องพัฒนาให้ดีขึ้น
๔. ปัญหาของชุมชน

แผนชุมชน กระบวนการแก้ไขปัญหาโดยชุมชน
บ้านฝายหิน หมู่ที่ ๔ ตำบล วังหินลาด อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
(กิจกรรมเวที ที่ ๒)

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ / สังเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์จุดเด่น / จุดแข็งของหมู่บ้าน

๑. มีความสามัคคี / ความพร้อมเพรียง
๒. ประชาชนในหมู่บ้านมีการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
๓. มีการช่วยเหลือกันในรูปกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์
๔. การเคารพผู้อาวุโส

การวิเคราะห์จุดด้อย / จุดอ่อนของหมู่บ้าน

๑. น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ
๒. ประชาชนยากจน
๓. ประชาชนมีการศึกษาน้อย
๔. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กันและกันน้อยลง
๕. ร้อยละ ๘๐ ไม่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์
๖. ออกกำลังกายเล่นกีฬาไม่มาก

สิ่งที่ชุมชนต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น

๑. การพัฒนาถนนภายในหมู่บ้าน
๒. อยากมีอาชีพเสริมรายได้ให้แก่ชาวบ้าน การพัฒนาฝีมือการทอผ้า
๓. จัดทำท่อระบายน้ำในหมู่บ้าน
๔. ถนนสู่แหล่งการเกษตร
๕. ปรับปรุงและถมดินสนามกีฬาของหมู่บ้าน
๖. ขุดลอกสระวังขอนเหล็ก
๗. อยากให้มีสนามเด็กเล่น / ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ปัญหาของชุมชน

๑. ปัญหาความแห้งแล้ง
๒. ประชาชนมีหนี้สิน
๓. ถนนในหมู่บ้านลำบาก
๔. ขาดทักษะความรู้ด้านการพัฒนางานฝีมือ เช่น การทอผ้ามัดหมี่
๕. ถนนสู่แหล่งการเกษตร ค่อนข้างลำบาก โดยเฉพาะช่วงหน้าฝน
๖. ปัญหาด้านการทำท่อระบายน้ำ ซึ่งชาวบ้านทำเองบางส่วนแต่ไม่ดีเท่าที่ควร
๗. สภาพพื้นที่บริเวณสนามกีฬาของหมู่บ้านเป็นที่ลุ่มต่ำจำเป็นต้องมีการถมดินเป็นจำนวนมาก
๘. ลำห้วยในหมู่บ้านมีการตื้นเขิน ต้องการขุดลอกเพิ่มเติม แต่ก็มีปัญหาที่เจ้าของที่นาบางคนไม่ให้ความร่วมมือ เนื่องจากที่นาติดลำห้วยและมีพื้นที่ไม่มาก
๙. ประชาชนยังขาดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
๑๐. ชาวบ้านนิยมเสี่ยงโชคมากเกินไป

๑๑. ประชาชนกลุ่มวัยกลางคนและวัยสูงอายุ ไม่สนใจการออกกำลังกายและเล่นกีฬาภายในกลุ่ม

๙

สภาพปัญหาของหมู่บ้าน

ที่	ประเภทปัญหา	สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น	ผลกระทบจากปัญหา
๑	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน น้ำดื่ม น้ำใช้ น้ำเพื่อการเกษตร ไฟฟ้า ที่ดินทำกิน การติดต่อสื่อสาร)	ถนนคอนกรีตยังไม่ทั่วถึงทุกเส้นทาง	การคมนาคมไม่สะดวก
๒	ด้านเศรษฐกิจ (การมีอาชีพ รายได้ หนี้สิน การประกอบอาชีพของคนในชุมชน ผลผลิตทางการเกษตร การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ การประหยัดและการออม)	- คนในชุมชนยังมีอาชีพที่ไม่มั่นคง - ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ขายไม่ได้ราคา	คนในชุมชนมีภาวะหนี้สินเพิ่มมากขึ้น
๓	ด้านสังคม การเมือง การปกครอง (กลุ่มองค์กรในชุมชน การสงเคราะห์ การป้องกันยาเสพติด การส่งเสริมประชาธิปไตย ฯลฯ)	ชุมชนยังขาดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและประชาธิปไตย	ยังมีผู้เสพและมีความไม่เข้าใจในเรื่องการเมือง
๔	ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี (การสนับสนุนด้านการศึกษา ข้าราชการข้อมูล การปลูกจิตสำนึก การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ)	เยาวชนยังขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	การประกอบอาชีพยังมีรายได้ต่ำ และยังมีการใช้แรงงานมากขึ้น
๕	ด้านสาธารณสุข (สุขภาพ การป้องกันรักษาโรค การสนับสนุนองค์กร โรคติดต่อ โรคระบาด สุขนิสัยด้านสาธารณสุข)	ยังขาดความรู้ในเรื่องของสาธารณสุข	คนในชุมชนยังมีการซื้อยาชุดและยังมีการซื้อยามากินเอง
๖	ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ)	ทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลง ไม่มีการอนุรักษ์เพิ่มเติม	ชุมชนเกิดความแห้งแล้ง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง เนื่องจากไม่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนที่ ๓

กิจกรรม / แผนงาน โครงการ

๑. เป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ของชุมชน
๒. การกำหนดกิจกรรม / โครงการ
๓. แผนงาน / โครงการ

กิจกรรม แผนงาน / โครงการ แผนชุมชนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ
บ้านฝายหิน หมู่ที่ ๔ ตำบล วังหินลาด อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ลำดับที่	โครงการ / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน	งบประมาณ	เป้าหมาย / วัตถุประสงค์	แหล่งงบประมาณ				ลักษณะกิจกรรม		
					ชุมชน	อปท.	รัฐบาล	อื่น ๆ	ทำเอง	ทำร่วม	ทำให้
1	โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำ คสล. แบบปิด จากบ้านนายไพฑูรย์ ภูครองตา ถึงบ้านนายประภาส โทเวียง กว้าง 0.40 เมตร ลึก 0.40 เมตร ยาวรวม 143 พร้อมวางท่อหน้าบ้าน ขนาด 0.40 เมตร 57 ท่อน		220,000	เพื่อไม่ให้เกิดน้ำท่วมขังในหมู่บ้าน ขนาดกว้าง 0.40 เมตร ลึก 0.40 เมตร ยาวรวม 143 พร้อมวางท่อหน้าบ้าน ขนาด 0.40 เมตร 57 ท่อน		/					/
2	โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้น (คสล.) วังกกหว้า ขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 16 เมตร สูง 2.70 เมตร		150,000	เพื่อให้ประชาชนได้มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร และกักเก็บน้ำในช่วงหน้าแล้ง ขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 16 เมตร สูง 2.70 เมตร		/					/
3	โครงการก่อสร้างถนน คสล. จากบ้านนายประเสริฐ สีหามาต ถึงบ้านนางคำภู พันธุ์อิน กว้าง 4 เมตร ยาว 8 เมตร และกว้าง 3 เมตร		83,000	เพื่อให้ประชาชนเกิดความสะดวกในการสัญจรไปมา ขนาดความกว้าง 4 เมตร ยาว 8 เมตร และกว้าง		/					/

	ยาว 43 เมตร หนา 0.10 เมตร			3 เมตร ยาว 43 เมตร หนา 0.10 เมตร							
5	โครงการปรับปรุงถนนสู่แหล่ง การเกษตร โดยลงหินคลุก จากที่นา นางสังวาล สีหามาน ถึงที่นนานาง สังเวียน มีศาสตร์ กว้าง 4 เมตร ยาว 250 เมตร		50,000	เพื่อความสะดวกในการ เดินทางและขนส่งสินค้า ทางการเกษตร กว้าง 4 เมตร ยาว 250 เมตร		/					/

๑๒

ด้านเศรษฐกิจ

ลำดับที่	โครงการ /กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน	งบประมาณ	เป้าหมาย / วัตถุประสงค์	แหล่งงบประมาณ				ลักษณะกิจกรรม		
					ชุมชน	อปท.	รัฐบาล	อื่น ๆ	ทำเอง	ทำร่วม	ทำให้
๑	โครงการฝึกอบรมการทอเสื่อกก การจักสาน		๖,๐๐๐	เพื่อให้ชาวบ้านมีอาชีพ เสริม		/				/	/
๒	โครงการส่งเสริมการปลูกอ้อย โรงงาน		๓,๐๐๐	เพื่อเพิ่มรายได้		/	/			/	
๓	โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์		๓๐,๐๐๐	เพื่อเพิ่มผลผลิต		/					/
๔	โครงการส่งเสริมการปลูกข้าว พันธุ์ดี		๖๐,๐๐๐	เพื่อเพิ่มผลผลิต		/				/	
๕	โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง		๒๐,๐๐๐	เพื่อพัฒนาชุมชนให้ เข้มแข็งสามารถพึ่งพา	/	/	/		/	/	

				ตนเองได้							
๖	โครงการส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวในครัวเรือน		๒,๐๐๐	เพื่อให้ชาวบ้านมีผักสวนครัวไว้บริโภคและเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้		/				/	
๗	โครงการฝึกอบรมดูงานเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรพอเพียง		๑๐,๐๐๐	เพื่อให้ชาวบ้านมีความรู้ด้านทฤษฎีใหม่และเกษตรพอเพียง		/				/	/
๘	โครงการจัดหาพันธุ์พืชชนิดต่างๆ แจกจ่ายราษฎรในหมู่บ้าน		๒,๐๐๐	เพื่อให้ราษฎรมีพืชผักกินเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้		/				/	/
๙	เจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร		๖๐,๐๐๐	เพื่อให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตร			/				/
๑๐	โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพตำบลวังหินลาด		๑๐,๐๐๐	เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพในหมู่บ้านในตำบล		/				/	/
๑๑	โครงการฝึกอบรมอาชีพแก่ประชาชนในหมู่บ้าน		๓๐,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพแก่ประชาชนในการประกอบอาชีพเสริม		/				/	/

ด้านสังคม การเมือง การปกครอง

ลำดับที่	โครงการ /กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน	งบประมาณ	เป้าหมาย / วัตถุประสงค์	แหล่งงบประมาณ				ลักษณะกิจกรรม		
					ชุมชน	อปท.	รัฐบาล	อื่น ๆ	ทำเอง	ทำร่วม	ทำให้
๑	โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด		๑๐๐,๐๐๐	เพื่อให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์			/		/		/
๒	โครงการอบรมกฎจราจร และการทำใบขับขี่รถจักรยานยนต์ - รถยนต์		๓๐,๐๐๐	เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ด้านกฎจราจรและมีใบขับขี่							
๓	โครงการประกวดหมู่บ้านน่าอยู่		๒๐,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านดูแลรักษาความสะอาดภายในครัวเรือน		/			/		
๔	โครงการส่งเสริมการอ่าน จัดซื้อหนังสือพิมพ์วารสารประจำหมู่บ้าน		๘,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมการอ่านและรู้ทันข้อมูลข่าวสาร		/					/
๕	โครงการพัฒนาสตรีและครอบครัว		๕,๐๐๐	เพื่อพัฒนาสตรีและครอบครัวให้เข้มแข็งและอบอุ่น		/					/
๖	โครงการจัดงานกีฬาภายในหมู่บ้าน		๑๐,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของราษฎรในหมู่บ้าน		/					/
๗	โครงการรักษาความสะอาดภายในหมู่บ้าน		๒๐,๐๐๐	เพื่อรักษาความสะอาดภายในหมู่บ้านให้สะอาดน่าอยู่		/			/		
8	โครงการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุตำบลวังหินลาด		10,000	เพื่อให้ผู้สูงอายุมีเวทีรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม		/			/		

ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

ลำดับที่	โครงการ /กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน	งบประมาณ	เป้าหมาย / วัตถุประสงค์	แหล่งงบประมาณ				ลักษณะกิจกรรม		
					ชุมชน	อปท.	รัฐบาล	อื่น ๆ	ทำเอง	ทำร่วม	ทำให้
๑	โครงการจัดงานอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีประจำปี		๑๐,๐๐๐	เพื่ออนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี		/				/	/
๒	โครงการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแสดงความจงรักภักดี		๑๐,๐๐๐	เพื่อแสดงออกถึงความ จงรักภักดี			/			/	
๓	โครงการห้องสมุดประจำตำบล		๒๐,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมี แหล่งเรียนรู้ในชุมชน			/			/	
๔	โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ราษฎร์ชาวบ้าน		๕,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป			/			/	
๕	โครงการจัดหาอุปกรณ์กีฬาประจำ หมู่บ้าน		๕,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย และเล่นกีฬา		/					/
๖	โครงการส่งเสริมกิจกรรมวันเด็ก		๕,๐๐๐	เพื่อจัดกิจกรรมในวันเด็ก		/			/		
๗	อุดหนุนคณะกรรมการหมู่บ้าน โครงการจัดงานกีฬาภายในหมู่บ้าน		๑๐,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย เล่นกีฬาของราษฎรในหมู่บ้าน		/					/
๘	อุดหนุนคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อ จัดงานอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น		๑๐,๐๐๐	เพื่ออนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี		/				/	/

ลำดับที่	โครงการ / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน	งบประมาณ	เป้าหมาย / วัตถุประสงค์	แหล่งงบประมาณ				ลักษณะกิจกรรม		
					ชุมชน	อปท.	รัฐบาล	อื่น ๆ	ทำเอง	ทำร่วม	ทำให้
๙	โครงการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด, รักสุขภาพ สร้างความสามัคคี		๕,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย สร้างความรัก ความสามัคคี		/					/

ด้านสาธารณสุข

ลำดับที่	โครงการ / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน	งบประมาณ	เป้าหมาย / วัตถุประสงค์	แหล่งงบประมาณ				ลักษณะกิจกรรม		
					ชุมชน	อปท.	รัฐบาล	อื่น ๆ	ทำเอง	ทำร่วม	ทำให้
๑	โครงการออกกำลังกายต้านแอโรบิค		๑๐,๐๐๐	เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย			/		/		
๒	โครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โรคฉี่หนู โรคไข้หวัดนก		๕,๐๐๐	เพื่อป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ			/		/		
๓	โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตำบลวังหินลาด		๕,๐๐๐	เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ		/				/	/
๔	โครงการสนับสนุนสาธารณสุขมูลฐาน (อสม. หมู่บ้าน)		๑๕,๐๐๐	เพื่อดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณสุขหมู่บ้าน		/				/	/
๕	โครงการคุ้มครองผู้บริโภค		๕,๐๐๐	เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยจากอาหาร		/					/
๖	โครงการมอบเครื่องกันหนาวประจำปี		๑๐,๐๐๐	เพื่อให้ผู้ยากจน ด้อยโอกาส ได้มีเครื่องกันหนาว ในการบรรเทา		/					/

				ความหนาว							
๗	โครงการคืนโลกสวย ฟ้าใส ให้ผู้มี ปัญหาทางสายตา (มอบแว่นตา)		๑๐,๐๐๐	เพื่อให้ผู้มีปัญหาทาง สายตาได้มีแว่นสายตาใส่		/					/
๘	โครงการหนึ่งครัวเรือน หนึ่งถังขยะ		๕๕,๐๐๐	เพื่อให้การกำจัดขยะมี ประสิทธิภาพมากขึ้น			/		/		
๙	โครงการรณรงค์การคัดแยกขยะ		๑๐,๐๐๐	เพื่อให้ถูกสุขลักษณะและ เพื่อความเป็นระเบียบ เรียบร้อย		/					/

ด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

ลำดับที่	โครงการ /กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน	งบประมาณ	เป้าหมาย / วัตถุประสงค์	แหล่งงบประมาณ				ลักษณะกิจกรรม		
					ชุมชน	อปท.	รัฐบาล	อื่น ๆ	ทำเอง	ทำร่วม	ทำให้
๑	โครงการปลูกป่าชุมชน		๒๐,๐๐๐	เพื่อเพิ่มปริมาณป่า และ อนุรักษ์ธรรมชาติ			/		/		
๒	โครงการบูรณะฟื้นฟูและปล่อยปลา ที่สาธารณะผายใหม่		๖๒,๗๐๐	เพื่อป้องกันการลักลอบจับ สัตว์น้ำและบุกรุกตัดไม้ ทำลายป่า			/		/		
๓	โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม		๒,๕๐๐	เพื่อปลูกฝังเยาวชน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			/				

